

طرح دوره نظری

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی گیلان
دانشکده پرستاری و مامایی شهید دکتر بهشتی رشت

عنوان درس: جمعیت و فرزندآوری	پیش نیاز: ندارد	
تعداد واحد: ۲ واحد نظری	گروه آموزشی: مامایی	
تعداد گروه هدف: ۵ نفر	محل برگزاری: دانشکده پرستاری و مامایی شهید دکتر بهشتی رشت	
رشته تحصیلی گروه هدف: مامایی	مدت زمان ارائه درس: نیم سال اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴	
مقطع تحصیلی گروه هدف: کارشناسی ارشد ناپیوسته	زمان شروع: سه شنبه ۲۱ شهریور ماه ۱۴۰۳	
مشخصات اساتید مسئول		
نام و نام خانوادگی: دکتر پروانه رضاسلطانی - مسئول	نام و نام خانوادگی: دکتر فاطمه جعفرزاده کنارسری	نام و نام خانوادگی: دکتر صدیقه پاکسرشت
رتبه: استادیار بهداشت باروری تعداد جلسات تدریس: ۶ جلسه آدرس ایمیل: rezasoltani49@gmail.com	رتبه: دانشیار بهداشت باروری تعداد جلسات تدریس: ۶ جلسه	رتبه: استاد بهداشت باروری تعداد جلسات تدریس: ۴ جلسه

شرح درس

تبیین سلامت باروری و قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت (مواد ۲، ۳۵، ۳۹، ۴۱، ۴۲، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۵۰، ۵۲، ۵۳، ۵۵،

۵۶، ۵۸ و ۶۵ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوبه ۲۷۸/۶۹۳۸۵ مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۹ مجلس شورای اسلامی)

اهداف کلی درس آموزش‌های توانمندی

تبیین سلامت باروری و سیاست‌های کلی جمعیت و تحلیل قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت: هدف این درس آشنایی دانشجویان با وضعیت جمعیتی ایران و ظهور مسائل و چالش‌های جمعیت‌شناختی ایران، آینده کمی و کیفی جمعیت ایران؛ تغییرات سیاست‌گذاری‌های جمعیتی و اسناد مرتبط مانند سیاست‌های کلی جمعیت و سیاست‌های کلی خانواده ابلاغی مقام معظم رهبری، قانون برنامه توسعه و قانون مصوب "حمایت از خانواده و جوانی جمعیت"؛ جهت‌گیری‌های اساسی^۱ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و تحلیل آن؛ فرزندپروری و تربیت فرزندان و روابط والدین؛ آشنایی با پیامدهای کاهش فرزندآوری، تک فرزندی و چالش‌های فرزندآوری؛ آشنایی با پیامدهای جسمی-روانی و قانون سقط جنین (قتل جنین) برای مادر و خانواده و عوامل آن و پیامدهای پیری جمعیت است.

اهداف اختصاصی درس آموزش‌های توانمندی

از فراگیر/دستیار انتظار می‌رود در پایان دوره:

الف: جمعیت‌شناسی و سیاست‌های جمعیتی

۱. تاریخچه تحولات جمعیتی وضعیت کنونی آمارهای جمعیتی ایران و جهان را با استفاده از نمودارهای مرتبط توصیف و مقایسه کند.
۲. ابعاد حقوقی و قوانین موجود در حوزه جمعیت و خانواده را شرح دهد.
۳. ترکیب سنی و جنسی جمعیت، هرم سنی و تغییر ساختارهای سنی جمعیت، روند تغییرات توزیع جمعیت، شاخص‌های جمعیتی (باروری، مرگ و میر، مهاجرت و ...)، گشتاور رشد جمعیت و عوامل مؤثر بر میزان‌های رشد جمعیت، پیش‌بینی رشد جمعیت، سالمندی جمعیت و تعاریف و ابعاد و پیامدهای آن را با استفاده از متن توصیفی در اسلایدهای مرتبط تبیین کند.

ب: فرزندآوری

۴. مسائل حوزه سلامت باروری و خانواده، تمایلات و الگوهای باروری و تعیین‌کننده‌های مؤثر بر آن‌ها را توضیح دهد.

۱- در آستانه ازدواج، حمایت از زوج‌های جوان و پیشگیری و درمان ناباروری، حمایت از خانواده در دوران شیردهی، حمایت از خانواده در تولد و معیشت فرزندان، حمایت از مادران شاغل و غیرشاغل، حمایت از مادران دانشجو و طلاب، اصلاح و تحول در متون و برنامه‌های آموزشی و پژوهشی، پیشگیری از سقط جنین غیرقانونی، تسهیلات و حمایت‌های مالی (تسهیلات مسکن، تسهیلات شغلی، خدمات اجتماعی و آموزشی، مشوق‌های اقتصادی)

۵. الگوها و روندهای مرتبط با تغییر و تداوم خانواده (بعد و ترکیب خانواده، اشکال خانواده، الگوهای نگرشی ازدواج و خانواده و ...)، ابعاد فرزندآوری، فرزندآوری به هنگام، تک فرزندی، بی فرزندی، آموزش و تربیت فرزندان، ابعاد خلقت، ابعاد روانشناسی و فواید حضور کودک (اعتماد به نفس مادر، بهبود روابط والدین با یکدیگر و با فرزندان، ایجاد شادی و نشاط)، پیامدهای کم فرزندی (فرزندسالاری و پرخاشگری فرزندان، وابستگی مفرط و ...) و آموزش‌های به هنگام را شرح دهد.

۶. رفع باورهای غلط، مشغله‌ها و دغدغه‌های ذهنی پیرامون باروری و افزایش کیفیت زندگی خانواد با حضور فرزندان را تبیین کند.

۷. اقتصاد سلامت و باروری را تحلیل کند.

۸. قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت به ویژه موارد مرتبط با وظایف نظام سلامت مصوبه ۱۴۰۰ را با استفاده از دستورالعمل مرتبط تبیین کند.

۹. زایمان و شیردهی، روش‌های زایمان و تأثیر آن و جنبه‌های عاطفی اجتماعی شیردهی بر سلامت مادر و نوزاد را بیان کند.

۱۰. موانع مرتبط با باروری را تحلیل کند.

۱۱. مسائل حوزه سلامت باروری و خانواده، رفع باورهای غلط و چالش‌های موجود، فرزندپروری و تربیت فرزندان از دیدگاه قرآن و نهج البلاغه، احادیث معصومین و خبرگان (ابعاد خلقت، نقش فرزند در کیفیت زندگی خانواده، نشاط و شادی خانواده، بهبود روابط والدین)، رفع دغدغه‌های ذهنی در خصوص بارداری و فرزندآوری و اصلاح نگرش والدین و آسیب‌شناسی ناتوانی در ایفای نقش والدی را ارائه دهد.

ج: چالش‌های جمعیتی

۱۲. موانع و دلایل عدم تمایل به فرزندآوری و راهکارها، داروهای ضدبارداری و تأثیر آن‌ها بر سلامت زنان را شرح دهد.

۱۳. جنبه‌های قانونی، اجتماعی، اقتصادی، عاطفی و شرعی سقط جنین را توضیح دهد.

۱۴. سن باروری، سلامت زنان و مدیریت بارداری پیش‌بینی نشده، ناباروری و تأخیر در باروری و تغذیه دوران بارداری را تبیین کند.

۱۵. مسئولیت اجتماعی پزشکان، ماماها و دست‌اندرکاران ضامن سلامتی را بیان کند.

روش تدریس اרוیکردارایه درس

روش های یاددهی-یادگیری مبتنی بر رویکرد آموزشی انتخاب شده: تدریس حضوری با کاربری روش های سخنرانی تعاملی برنامه ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی و کوئیز کلاسی) و بارش افکار، یادگیری مبتنی بر تدریس توسط هم‌تایان (Peer teaching)، رایه مطالب و یا مقالات مرتبط توسط دانشجو و یادگیری مبتنی بر کار گروهی

تقویم درسی رایه برنامه درس جمعیت و فرزندآوری - نیم سال اول ۱۴۰۴-۱۴۰۳

جلسه	عنوان	استاد	مدت	عرصه و روش آموزش	تاریخ
۱	معارفه، معرفی درس، اهداف کلی و اختصاصی، رویکرد آموزشی، وظایف و انتظارات از دانشجویان، روش ارزشیابی مستمر و پایانی و تعیین تکالیف دانشجویان مبتنی بر طرح درس	گروه اساتید	۱۳-۱۵	کلاس حضوری	سه شنبه ۱۴۰۳/۶/۲۰
	تاریخچه تحولات جمعیتی وضعیت کنونی آمارهای جمعیتی ایران و جهان	دکتر رضاسلطانی	۱۵-۱۷	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching	
۲	ابعاد حقوقی و قوانین موجود در حوزه جمعیت و خانواده، ترکیب سنی و جنسی جمعیت، هرم سنی و تغییر ساختارهای سنی جمعیت، روند تغییرات توزیع جمعیت	دکتر رضاسلطانی	۱۵-۱۷	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching	سه شنبه ۱۴۰۳/۶/۲۷
۳	شاخص های جمعیتی (باروری، مرگومیر، مهاجرت و ...)، رشد جمعیت و عوامل مؤثر بر میزان آن، پیش بینی رشد جمعیت، سالمندی جمعیت و تعاریف و ابعاد و پیامدهای آن	دکتر رضاسلطانی	۱۵-۱۷	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching	سه شنبه ۱۴۰۳/۷/۳
۴	مسائل حوزه سلامت باروری و خانواده، تمایلات و الگوهای باروری و تعیین کننده های مؤثر بر آنها	دکتر جعفرزاده	۱۵-۱۷	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching	سه شنبه ۱۴۰۳/۷/۱۰

سه‌شنبه ۱۴۰۳/۷/۱۷	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه‌ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching	۱۵-۱۷	دکتر جعفرزاده	الگوها و روندهای مرتبط با تغییر و تداوم خانواده (بعد و ترکیب خانواده، اشکال خانواده، الگوهای نگرشی ازدواج و خانواده و ...)، ابعاد فرزندآوری، فرزندآوری به هنگام، تک‌فرزندی، بی‌فرزندی، آموزش و تربیت فرزندان، ابعاد خلقت، ابعاد روانشناسی و فواید حضور کودک (اعتماد به نفس مادر، بهبود روابط والدین با یکدیگر و با فرزندان، ایجاد شادی و نشاط)، پیامدهای کم‌فرزندی (فرزندسالاری، پرخاشگری فرزندان، وابستگی مفرط و ...) و آموزش‌های به هنگام	۵
سه‌شنبه ۱۴۰۳/۷/۲۴	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه‌ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching	۱۵-۱۷	دکتر جعفرزاده	باورهای غلط و مشغله‌ها و دغدغه‌های ذهنی پیرامون باروری، بارداری و فرزندآوری و رفع آن، افزایش کیفیت زندگی خانواد با حضور فرزندان و اصلاح نگرش والدین و آسیب‌شناسی ناتوانی در ایفای نقش والدی	۶
سه‌شنبه ۱۴۰۳/۸/۱	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه‌ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching	۱۵-۱۷	دکتر رضاسلطانی	اقتصاد سلامت و باروری	۷
سه‌شنبه ۱۴۰۳/۸/۸	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه‌ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching	۱۵-۱۷	دکتر رضاسلطانی	قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت به ویژه موارد مرتبط با وظایف نظام سلامت مصوبه ۱۴۰۰ (۲، ۳۵، ۳۹، ۴۱، ۴۲، ۴۶، ۴۷)	۸
سه‌شنبه ۱۴۰۳/۸/۱۵	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه‌ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching	۱۵-۱۷	دکتر جعفرزاده	قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت به ویژه موارد مرتبط با وظایف نظام سلامت مصوبه ۱۴۰۰ (۴۸، ۵۰، ۵۲، ۵۳، ۵۵، ۵۶، ۵۸، ۶۵)	۹
سه‌شنبه ۱۴۰۳/۸/۲۲	کلاس حضوری سخنرانی تعاملی و برنامه‌ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching	۱۵-۱۷	دکتر رضاسلطانی	مروری بر زایمان و شیردهی، روش‌های زایمان و تأثیر آن و جنبه‌های عاطفی اجتماعی شیردهی بر سلامت مادر و نوزاد	۱۰
سه‌شنبه	کلاس حضوری	۱۵-۱۷	دکتر رضاسلطانی	موانع مرتبط با باروری	۱۱

۱۴۰۳/۸/۲۹	سخنرانی تعاملی و برنامه‌ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching				
سه‌شنبه ۱۴۰۳/۹/۶	کلاس حضوری و سخنرانی تعاملی و برنامه‌ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching	۱۵-۱۷	دکتر جعفرزاده	مسائل حوزه سلامت باروری و خانواده، رفع باورهای غلط و چالش‌های موجود، فرزندپروری و تربیت فرزندان از دیدگاه قرآن و نهج البلاغه، احادیث معصومین و خیرگان	۱۲
سه‌شنبه ۱۴۰۳/۹/۱۳	کلاس حضوری و سخنرانی تعاملی و برنامه‌ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching	۱۵-۱۷	دکتر پاک سرشت	موانع و دلایل عدم تمایل به فرزندآوری و راهکارها، داروهای ضدبارداری و تأثیر آنها بر سلامت زنان	۱۳
سه‌شنبه ۱۴۰۳/۹/۲۰	کلاس حضوری و سخنرانی تعاملی و برنامه‌ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching	۱۵-۱۷	دکتر پاک سرشت	جنبه‌های قانونی، اجتماعی، اقتصادی، عاطفی و شرعی سقط جنین	۱۴
سه‌شنبه ۱۴۰۳/۹/۲۷	کلاس حضوری و سخنرانی تعاملی و برنامه‌ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching	۱۵-۱۷	دکتر پاک سرشت	سن باروری، سلامت زنان و مدیریت بارداری پیش‌بینی نشده، ناباروری و تأخیر در باروری و تغذیه دوران بارداری	۱۵
سه‌شنبه ۱۴۰۳/۱۰/۴	کلاس حضوری و سخنرانی تعاملی و برنامه‌ریزی شده (پرسش و پاسخ، بحث گروهی) Peer teaching	۱۵-۱۷	دکتر پاک سرشت	مسئولیت اجتماعی پزشکان، ماماها و دست‌اندرکاران ضامن سلامتی	۱۶
آزمون پایانی					۱۷

منابع اصلی درس

۱. فرصت جمعیت (با موضوع چشم انداز تحولات جمعیت در ایران) محمد فالدی و ندا انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
۲. مبانی نظری جمعیت، یاسر صولتی، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
۳. متن قانون "حمایت از خانواده و جوانی جمعیت" چاپ مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی
۴. دستورالعمل اجرایی وزارت بهداشت در دستیابی به قانون "حمایت از خانواده و جوانی جمعیت"
۵. و سایر منابع مرتبط

ابکانات آموزشی (نظری)

- وایت بورد و ماژیک
- ویدیو پروژکتور
- رایانه
- محتوای آموزشی متنی پاورپوینت و پی دی اف
- متن قانونی "حمایت از خانواده و جوانی جمعیت" و دستورالعمل اجرایی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

نمونه ارزشیابی فراگیر

نمره (درصد)	روش آزمون
۲ (۱۰)	حضور منظم و به موقع و مشارکت گروهی فعال در برنامه های کلاسی و پاسخ به پرسش های کلاسی / ارزشیابی تکوینی
۶ (۳۰)	ارایه به موقع تکالیف محوله و فعالیت های کلاسی و گروهی / تعاملی توسط دانشجو / ارزشیابی تکوینی
۱۲ (۶۰)	آزمون پایان ترم / ارزشیابی تراکمی (پایانی) - آزمون کتبی تشریحی
۲۰ (۱۰۰)	جمع

مقررات و انتظارات از فراگیران شرکت‌کنندگان

هرفراگیر شرکت‌کننده طی دوره ملزم به رعایت مقررات آموزشی به شرح زیر است:

- رعایت حسن اخلاق و شئونات اسلامی؛
- حضور منظم و به موقع و مشارکت گروهی فعال/تعاملی در فعالیتهای کلاسی؛
- مطالعه و آرایه به موقع تکالیف/محتوای آموزشی و فعالیت کلاسی تعیین شده؛
- شرکت در آزمون پایان ترم.